

Vi vil fra det radikale Venstres Side derfor regne med den Mulighed og slet ikke blive overrasket om end kede af det, om den højtærede Finansminister svigter igen. Vi vil saa selvstændigt fortsætte vort Arbejde paa at skaffe Danmark en Grundlov, hvis bærende Princip er den lige og almindelige Valgret. Det er fra tidligere Aars Rigsdagsforhandlinger bekendt, baade hvad det radikale Venstre ønsker paa Forfatningens Omraade, og hvad vi kan gaa med til, naar vi ikke fuldt ud kan faa, hvad vi ønsker. Og hvis Ministeriet forelægger Rigsdagen et saadant Forslag til Grundlovsændring som det, hvis Fremme den højtærede Finansminister modsatte sig i 1909—10, saa vil han ikke opleve at se os gøre Gengæld. Vi vil uden Personhensyn være med til at fremme en Grundlovsændring, som skaffer det bærende Princip i 5. Juni-Grundloven gennemført i Danmark. Naar Grundlovsændringsforslaget kommer frem, vil der formodentlig nok være Punkter, til hvilke vi fra vore Synspunkter maa stille Ændringsforslag. Det glædede mig da at høre Regeringspartiets Ordfører udtale Haabet om en saglig Forhandling paa dette Omraade. Den vil vi være med til, men vi haaber saa ogsaa, at Ændringsforslag, der bliver stillet fra vor Side, bliver sagligt behandlet, saa at vi ikke skal se gentaget, hvad vi har set i tidligere Aar, at alle Ændringsforslag fra vor Side bliver sablet ned efter en Partiparole.

Et af de Spørgsmaal, om hvilke man kan vente, at der vil blive Forhandling, er Forholdstalsvalgmaaden. Jeg kan med Hensyn til Forholdstalsvalgmaaden ganske slutte mig til de Udtalelser, som blev fremsat af den højtærede Finansminister i den Tale, jeg tidligere har henvist til, og som han holdt her i Tinget i 1909—10. Jeg deler med den højtærede Finansminister den Opfattelse, at den rene Forholdstalsvalgmaades Gennemførelse vilde være overordentlig skadelig, fordi den vilde fremme mange Særinteresser og splitte Folket, og fordi den vilde opløse det Forhold mellem Valgkreds og Repræsentant, som, naar det udvikler sig sundt, er det bedste Holdepunkt, vi har i vort politiske Liv. Man maa i den Henseende dømme fra sig selv til andre. Jeg ved, hvor nøje jeg føler mig knyttet til min Valgkreds, og hvilken Styrke det er for mig i mit politiske Arbejde at føle min Valgkreds bagved mig som en stærk og god Ven, der nok skal styrke og staa mig bi, naar jeg gaar frem paa Venstres Vej. Jeg vilde

nødig se det Forhold nedbrudt, som bestaar mellem Repræsentant og Valgkreds, og som mange Steder i Aarenes Løb udvikler sig til næsten et rent personligt Forhold. Jeg ser det centrale i min politiske Stilling deri, at jeg som Repræsentant for Sorø Amts 1ste Valgkreds kan staa her paa dette Sted og paa denne Plads tale Venstres Sag. Jeg kan føje til, at naar jeg skulde være helt tilfreds, maatte der paa Ministerpladserne sidde en Kreds af Mænd, som jeg kunde nære virkelig Højagtelse for, og som efter min Mening var overbeviste og trofaste Venstremænd — naar jeg kunde opleve at se dette og saa staa her som Repræsentant for Sorø Amts 1ste Valgkreds og støtte dette Ministerium, saa havde jeg naaet det, som var mine Drømmes Ideal i Politik.

Meget beror paa det gode Forhold mellem Valgkreds og Repræsentant, som jeg derfor nødig ser nedbrudt. Derfor vil jeg for mit Vedkommende, og jeg tror ogsaa, at jeg tør sige paa mit Partis Vegne, ikke være med til at gennemføre Forholdstalsvalgmaaden; medmindre den kombineres med Valg i Enmandskredse, men det er ogsaa noget, som meget vel lader sig gøre. Man kan da bevare baade det Gode, vi nu har: det personlige Forhold mellem Valgkreds og Repræsentant, og tillige faa det Supplement af Retfærdighed, som denne Valgmaade kan give. Naar vi i øvrigt kan faa en Forfatningsforandring, som kan tilfredsstille det Parti, jeg har den Ære at tilhøre, vil vi ogsaa kunne gaa med til en Overvejelse af og Forhandling om Gennemførelse af Forholdstalsvalg i Forbindelse med Valg i Enmandskredse. Jeg er i den Henseende ganske enig i, hvad den højtærede Finansminister udviklede i 1909—10.

Det, jeg fortroster mig til i den nuværende Situation, er, at *Omstændighedernes Magt* er stærkere end Personerne. Hvis dette ikke var Tilfældet, stod dette Ministerium og dets Parti ikke umiddelbart overfor at skulle sætte deres politiske Kræfter ind paa at gennemføre en Grundlov, hvis bærende Princip er den lige og almindelige Valgret. Thi saa sandt som der er Medlemmer i Regeringspartiet, som virkelig ønsker noget saadant gennemført, saa sandt er der ogsaa Medlemmer, som ikke paa nogen Maade deler dette Ønske. Dette gælder ikke alene Partiet, men saa sandt ogsaa Ministeriet. Men *Omstændighedernes Magt* er stærkere end Personerne. Og *Omstændighederne* har allerede drevet Ministeriet og Partiet ud i en Situation,